

Datum: 2025-01-15

Ärendenummer: SLK-2024-00924

Försvarsdepartementet

Fo.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: alfred.pucek@regeringskansliet.se

Diarienummer: Fö2024/01550

Göteborgs Stads yttrande över Remiss från Försvarsdepartementet - Betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster

Göteborgs Stad har givits tillfälle att yttra sig över remiss gällande förslag till lag om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare. Göteborgs Stad instämmer i huvudsak med betänkandets bedömningar och förslag men ser skäl att yttra sig i följande delar:

Ekonomiska konsekvenser

Lagförslaget bedöms medföra ett utökat ansvar vad avser, riskbedömning, åtgärder för motståndskraft, incidentrapportering och bakgrundskontroller. Till skillnad från den bedömning som görs i utredningen så är Göteborgs Stads bedömning att det utökande ansvaret sannolikt kommer medföra ökande kostnader för exempelvis administration och IT-stöd. Preliminärt bedöms kostnaderna inte kunna hanteras inom befintlig budgetram eller inom ramen för de externa resurser som idag kan erhållas på området exempelvis från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Huruvida de ekonomiska resurser som anges kunna tillgängliggöras på unionsnivå är tillräckliga går inte att bedöma utifrån underlagen i utredningen.

Förtydligade av begrepp

Register- och bakgrundskontroll: Göteborgs Stad konstaterar att begreppen bakgrundskontroll och registerkontroll används på olika sätt. Exempelvis återfinns begreppet registerkontroll i föreliggande utredning, i säkerhetsskyddslagen samt i promemorian avseende Utökade registerkontroller vid anställning i kommun. Inom samtliga områden skiljer sig omfattningen av vad en registerkontroll innebär samt vem som ska utföra den. Exempelvis utförs en registerkontroll av Säkerhetspolisen enligt säkerhetsskyddslagen, men en registerkontroll avser enbart ett registerutdrag i föreliggande utredning. Även begreppet bakgrundskontroll kan anses otydligt då det används inom flera olika områden men ofta saknar definition i lagtext. Med begreppet bakgrundskontroll avses ofta något mer omfattande än enbart kontroll av id-handlingar och utdrag ur belastningsregistret, som den belastningsregisterkontroll som utredningen föreslår. Vid en säkerhetsprövning används exempelvis begreppet bakgrundskontroll för den utredning som sker inom ramen för en grundutredning. Där omfattas bland annat vanligen rättsärenden, personliga förhållanden, CV-verifiering och närvaro på sociala medier. För de företag som erbjuder bakgrundskontroll som en tjänst omfattas oftast minst personliga förhållanden, CV-verifiering, ekonomi och rättsärenden.

I de fall begreppen bakgrundskontroll, registerkontroll och belastningsregisterkontroll nämns anser stadsledningskontoret att dessa behöver förtydligas och särskiljas, för att minska risken för otydligheter för både arbetstagare och arbetsgivare kring vad som gäller rent konkret för olika befattningar som träffas olika lagkrav.

Betydande störning: Utredningen pekar på ett antal parametrar som ska beaktas vid bedömning av störningens betydelse. Det saknas emellertid riktvärden för parametrarna, vilket riskerar att leda till att verksamhetsutövare tolkar begreppet olika. Enligt utredningen får ytterligare bestämmelser om när en störande effekt är betydande, utöver parametrarna, meddelas i myndighetsföreskrift. Göteborgs Stad anser att ytterligare bestämmelser kring begreppet betydande störning i kommande föreskrifter behöver samordnas mellan tillsynsmyndigheterna och göras enhetliga.

Allriskperspektiv: Utredningen föreslår att riskbedömningen ska ta hänsyn till alla relevanta risker. Även åtgärderna för ökad motståndskraft ska utgå ifrån ett allriskperspektiv och vara proportionella i förhållande till riskerna. Göteborgs Stad anser att begreppet allriskperspektiv är omfattande såväl som relativt oanvänt inom kommuners arbete med civil beredskap och därför behöver definieras tydligare för att underlätta genomförandet. Därtill kan ett allriskperspektiv i både riskbedömningen och åtgärdsarbetet innebära en stor ekonomisk påverkan inom stadens verksamheter relaterat till arbetet med åtgärder. Enligt utredningen bör närmare föreskrifter om hur en riskbedömning ska göras och vad den ska innehålla meddelas av tillsynsmyndigheter. Med anledning av ovan resonemang behöver begreppet och dess omfattning förtydligas i föreskrifterna.

Tillsynsmyndigheter och föreskrifter

Utredningen föreslår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska leda ett samarbetsforum där tillsynsmyndigheterna ingår. Detta för att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn. I övrigt bedömer utredningen att det inte behövs någon ytterligare särskild reglering angående myndigheternas övriga samarbete.

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget kring samarbetsforum, men ser risker med att fokuset för forumet läggs på tillsyn, och inte övriga delar i förslaget så som riskbedömning och åtgärder. Här finns fortsatt en risk för att kraven tillämpas olika om tillsynsmyndigheterna meddelar föreskrifter utan att dessa samordnas och görs enhetliga. Göteborgs Stad vill betona att det är av stor vikt att det sker en samordning mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och myndigheter med föreskriftsrätt kring förslaget som helhet och inte enbart kring tillsyn.

Göteborgs Stad anser vidare att tillsynsmyndigheterna bör inta en vägledande och stödjande roll som grundas i en dialogbaserad tillsynsmodell gentemot de sektorer som är tillsynsobjekt. Detta för att på ett mer ändamålsenligt sätt uppnå motståndskraft i kommunens samhällsviktiga tjänster.

Bakgrundskontroller

När ansvaret för att uppvisa giltig Id-handling samt utdrag från belastningsregistret ligger hos den enskilde och inte hos den kritiska verksamhetsutövaren finns en risk att förfalskade handlingar används. Även om möjligheten finns att kontrollera äktheten i utdrag från svenska belastningsregistret via Polismyndigheten så pekar flera av stadens förvaltningar och bolag på utmaningen vad avser kontroll av handlingar från andra länder.

Vad avser lämplighet för befattning är det inte tydligt i utredningen hur detta ska tolkas eller vad som rimligen bör krävas. Ett stort ansvar läggs på de kritiska verksamhetsutövarna att själva bedöma och ange relevanta kriterier. Beslut om lämplighet hanteras inte via den föreslagna lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare utan i enlighet med gällande arbetsrättsliga regelverk. Oaktat om bedömningsfrågan resulterar i behov av omplacering eller avslag på ansökan medför otydligheten en risk för arbetsrättsliga tvister gällande bedömningen. Om det i ett senare skede blir möjligt att överklaga ett lämplighetsbeslut enligt säkerhetsskyddslagen, likt det som utreds (i Dir. 2023:91), konstaterar Göteborgs Stad att möjligheten att överklaga kommer hanteras olika mellan lagstiftningsområden med delvis samma syfte.

I relation till promemorian från Justitiedepartementet om Utökade registerkontroller vid anställning i kommun och förslag till lag om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare kan Göteborgs Stad konstatera att det finns förslag till lagstiftning som delvis tangerar samma syfte, att stärka kommunens förmåga att upprätthålla ett motståndskraftigt verksamhetsskydd. I grunden är detta positivt. I den kommande hanteringen av lagförslagen vill Göteborgs Stad betona vikten av att belysa hur de två lagförslagen ska samspela men också hur de relaterar till befintlig lagstiftning exempelvis säkerhetsskyddslagen.

Sekretessbestämmelser

De ändringar som föreslås i utredningen gällande sekretess och tystnadsplikt syftar till att ge tillräckligt skydd för sådana uppgifter som kan komma att behandlas i såväl NIS2 som CER-direktiven. Bland annat föreslås en ny bestämmelse i OSL som explicit tar sikte på uppgift i incidentrapporter som följer av lagen om cybersäkerhet och lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare samt på uppgift om åtgärd som följer av sådana incidenter. Vidare föreslås en ny sekretessbrytande bestämmelse i 15 kap. OSL som syftar till att möjliggöra för MSB och tillsynsmyndigheter att utbyta uppgifter som regleras i NIS2 och CER-direktiven som härrör från en medlemsstat eller EU:s institutioner. I övrigt bedömer utredningen att befintliga bestämmelser i OSL tillgodoser kraven i direktiven på informationsutbyte och sekretess.

I delbetänkandet Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18) bedömer utredningen att de flesta kommuner redan omfattas i sin helhet av kraven i NIS2 genom att de bedriver hemsjukvård. Dessutom konstateras att alla kommuner bör omfattas för fullständighetens skull. Ett centralt begrepp i den föreslagna cybersäkerhetslagen är verksamhetsutövare. Utredningen drar slutsatsen att en verksamhetsutövare enligt NIS2 är en fysisk eller juridisk person som bedriver verksamhet. Ett särskilt utpekat ledningsansvar för verksamhetsutövaren följer även av förslaget. För kommuner anges ledningsansvaret utövas av kommunstyrelsen. Även om kommuner är en juridisk person innebär den kommunala nämndorganisationen att en kommun består av flera olika myndigheter som i sig har ett självständigt ansvar för olika delar av kommunens verksamhet.

Utifrån det, och det föreslagna ledningsansvaret för kommunstyrelsen, menar Göteborgs Stad att det vore önskvärt med ett förtydligande hur informationsdelning inom en kommun ska kunna ske då en kommun ur ett sekretessperspektiv består av flera olika självständiga myndigheter.

Göteborg den 15 januari 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Christina Hofmann